

Izdelava perspektivnega plana v kruševskem okraju

V okraju Kruševac že dalj časa izdeluje plan perspektivnega razvoja gospodarstva. Prve redakcije plana za posamezne veje so že končane, v drugih pa jih končujejo. Vzporedno pripravljajo tudi izdelavo plana za prihodnje leto.

Zanimivo je, da se bodo pri izdelavi planov razen zaposlitve strokovnjakov poslužili tudi razgovorov s proizvajalci. Tako bodo kmetovalcem pojasnjene osnovne smernice in načela, ki so obdelana v planih o perspektivnem razvoju.

Pri izdelavi plana o perspektivnem razvoju industrije imajo prednost tiste veje, za katere imajo v okraju surovine, a to so kemična, živilska in kovinska industrija. Komisija za izdelavo plana je zahtevala od Zveze trgovinskih zbornic popis predmetov, ki jih izvažamo ali uvažamo, tako da se bodo omenjene veje usmerile k tistim predmetom, ki jih lahko najceneje in najlažje proizvajajo.

Delo po komisijah

Izdelava perspektivnega plana je organizirana po komisijah in podkomisijah. Okrajno komisijo, ki naj združuje delo vseh komisij po občinah in gospodarskih vejah, sestavljajo strokovnjaki vseh strokovnih, zastopniki gospodarskih organizacij, odborniki ljudskega odbora in politični delavci. Razen tega so organizirali komisije po občinah in gospodarskih vejah (v enaki sestavi), med tem ko so po proizvodnih vejah podkomisije (v kmetijstvu na primer za poljedelstvo, sadjarstvo, vinogradništvo, živinorejo in varstvo rastlin).

Komisije in podkomisije so dobile naloge, ki jih morajo opraviti. Zavod za gospodarsko planiranje okraja je izdelal analizo stanja gospodarstva po vejah: velikost in sposobnost zmogljivosti, stanje zgradb, bruto proizvod, nacionalni dohodek, število aktivnega prebivalstva, zaposleno osebje, kadri itd. Analize so bile opravljene po gospodarskih vejah in vejah proizvodnje in so služile komisijam in podkomisijam kot osnova za izdelavo osnutka planov in elaboratov.

Največ dela bo v kmetijstvu, kjer so že končana nekatera dela, ali pa jih izdelujejo. Prav sedaj izdelujejo kmetijske osnove, pedološka karta je izdelana za polovico okraja, končujejo popis in razmejitev kmetijskih in gozdnih površin, v toku je izdelava programa za proizvodnjo eteričnih, zdravilnih in drugih rastlin, v kratkem bo končana izdelava osnove za pospeševanje sadjarstva, ki jo je izdelal sadjarski institut v Čačku. Razen tega so izvedli tudi nekatere investicije. Izdelan je na primer program za melioriranje 12.000 ha površin, ki je delno že realiziran: izkopali so glavne prekope, razvodno omrežje pa na 2.500 ha. Prav tako je zagotovljen tudi kletni prostor. V Kruševcu, Aleksandrovcu in Varvarinu so zgradili kleti, ki imajo skupno zmogljivost 1000 ton. V teh kletih, ki so opremljene s sodobnimi napravami, lahko predelajo vse količine grozdja, ki so določene za proizvodnjo vina.

Najvažnejše delo, ki ga imajo komisije in podkomisije, je da na temelju ugotovljenih osnov izdelajo petletne plane po vejah. Prve redakcije so že pri kraju, končani pa so elaborati za vinogradništvo in mlinsko industrijo.

Možnosti za nadaljnje povečanje površin in dohodkov v vinogradništvu so velike, kar je tudi določeno v elaboratu za perspektivni plan. Mnenja pa so, da je osnutek plana v tem pogledu pomanjkljiv, to pa so hkrati tudi prve pripombe. Poudarjajo namreč, da v elaboratu niso določene dovolj velike površine za nove nasade v družbenem sektorju vključujoč v ta sektor tudi zadrage. Na zadrugnih površinah predlagajo na primer 135 ha novih nasadov, uredili pa bi jih lahko tudi 1000 ha. Pripominjajo nadalje, da na zadrugnem sektorju niso dovolj konkretizirani objekti saditve, v osnutku manjkajo tudi sumarne bilance investicij ter ni podan planirani učinek investicij v vinogradništvo. Ne pove se nič o tem, ali je dovolj matičnjakov in podlag vinske trte. Ni dovolj precizirana niti možnost za zasajevanje plantažnih vinogradov, a v treh občinah niso določeni skladi, iz katerih se bo kreditiral predlagani napredek vinogradništva.

Osem namesto 700 mlinov

Končan je tudi elaborat plana o razvoju mlinske industrije. Na področju okraja je sedaj 678 vodnih mlinov in 54 mlinov na kamne, v osnutku pa predlagajo, da bi namesto njih zgradili 8 velikih industrijskih mlinov s potrebnimi pomožnimi prostori. Večina sedanjih mlinov je že iztožena, so neekonomični in s težavo zadovoljujejo potrebe, kar je eden izmed osnovnih vzrokov za njihovo zamenjavo. Drugi vzroki so: majhen učinek, izgubljanje časa, v času deževnih let so ti mlini vzrok povečanega delovanja erozije, kakovost moke je slaba, izgube pa velike.

IZBOLJŠEVANJE PROIZVODNJE V OSIJEŠKIH PODJETJIH

Ekonomsko tehnični zavod v Osijeku je osnoval pred časom odsek za pospeševanje napredka proizvodnje. V okviru zavoda se še odseka za pospeševanje napredka kmetijstva in administracije v podjetjih kakor tudi strojni projektivni biro in gradbeni projektivni biro, pripravljajo pa tudi ustanovitve središča za izobraževanje strokovnih delavcev v osijeških podjetjih. Centralna biblioteka zavoda zbira vse gospodarsko tehnično dokumentacijo in bo o njej obveščala gospodarska podjetja.

Zavod je doslej pomagal osiješkim gospodarskim podjetjem pri izdelavi tri sto raznih perspektivnih, proizvodnih in investicijskih programov, številnih analiz, ocen itd. Tako je na primer izdelal program razvoja mlinske in kovinsko-predelovalne industrije. V zavodu so izdelali konstrukcijske načrte strojev za mešalnice živinske krme, proizvodnjo teh strojev pa sta osvojili podjetje »Metale« in strojna delavnica Kmetijsko industrijskega kombinata »Belje«. Trenutno je zavod zaposlen pri predhodnih pripravah in samem sestavljanju perspektivnega plana za pospeševanje gospodarstva za prihodnjih pet let.

Odsek za pospeševanje proizvodnje je skupno z drugimi odseki in biroji Ekonomsko tehničnega zavoda pomagal pod-

Po podatkih, ki jih navaja elaborat, je znašal povprečni pridelek pšenice na področju okraja od l. 1951 do 1955 27.800 ton. Minimalne izgube (samo zaradi razmeta) znašajo v sedanjih vodnih mlinih in mlinih na kamne v normalno rodovitnem letu 3.940 ton moke. Ta količina moke zadostuje za prehrano 13.133 prebivalcev, če računamo 300 gramov kruha na prebivalca na dan, a to pomeni 5 odstotkov skupnega prebivalstva v okraju po popisu iz l. 1953. Dinarska vrednost teh izgub znaša 306.960.000 din ali 1.390 din na prebivalca in leto. Samo ta sredstva pa zadostujejo za poravnane stroškov obnove in zgraditve zmogljivosti mlinske industrije.

Kakor smo povedali, predlagajo, da bi zgradili 8 industrijskih mlinov tako, da bi izkoristili tudi sedanje zmogljivosti, ki jih je mogoče rekonstruirati in ki imajo dobro lokacijo. Pri določitvi lokacije novih zmogljivosti so računali s tem, da bi mogli vsi proizvajalci na ozemlju okraja predelati svoje proizvode v sodobnih mlinih, to je, da mlini ne bodo oddaljeni več kakor 10 do 15 km od potrošnikov, ki se poslužujejo njihovih uslug, tako da bo lahko potrošnik v enem dnevu prišel, opravil mletje in se vrnil domov.

O doslej opravljenem delu so razpravljali tudi na razširjenem plenumu okrajnega odbora Zveze komunistov, ki je bil te dni. Na plenumu so organizirali ekipe strokovnjakov raznih strokovnih, političnih delavcev, zastopnikov ljudskega odbora in raznih služb, ki bodo šle v občine, kjer bodo ostale, dokler ne bodo obdelale še druge, doslej neobdelane površine za perspektivni plan in plan za l. 1958. Ekipe bodo na terenu delale tudi s strokovnjaki iz občin in zastopniki občinskih odborov, voditelji zadrug in političnih organizacij. Vzporedno s strokovnim delom posla bodo ekipe vzdrževale tesne stike s proizvajalci. To pa prav pomeni, da je pred njimi najvažnejše delo pri izdelavi perspektivnega plana. B. Š.

jetju »Metale«, da je obvladalo proizvodnjo mlinskih strojev mlinov kladivarjev, nadalje pnevmatičnih naprav za mline itd. Ta odsek analizira sedaj zmogljivost osiješke tovarne kmetijskih strojev in več drugih osijeških tovarn. Skupine strokovnjakov in dijakov tehnične šole bodo letos v teh tovarnah anketirale uporabljanje zmogljivosti in možnosti njihovega boljšega izkoriščanja v prihodnjih letih. Odsek je delal v podjetjih, da bi izboljšal tehnološki proces proizvodnje, nudil pa je pomoč tudi pri ocenjevanju delovnih mest.

Doslej se ta odsek ni dovolj ukvarjal z nekaterimi racionalizatorskimi predlogi osijeških delavcev in inženirjev. Biroji za delovno storilnost so obstajali do nedavna samo v dveh osijeških tovarnah, sedaj pa jih bodo na pobudo odseka za pospeševanje proizvodnje organizirali v večini večjih osijeških tovarn.

Ekonomsko tehnični zavod bo v kratkem dobil še nekaj strokovnjakov, tako da bo s svojimi odseki še bolj pomagal podjetjem pri reševanju praktičnih vprašanj, a posebno pri njihovih prizadevanjih, da bi organizirala in dvignila delovno storilnost na višjo raven. K. Krunić